

a l'oncle Oriol el Tenien  
 les golles. Si hauríem de bon  
 mati i el baixàvem a entrada  
 de bore.

Eren més golles que com-  
 pertaven molt de caràcter, com  
 ja en quedaven noques. Hi ha-  
 via vases amb ametlles i nous,  
 bufidells de transtips i borques  
 d'alls, i mobles i baquets an-  
 tics arraconats, plens de certes  
 familiars barcinadors. Des dels  
 avers de les pintures - que havien  
 estat envidracs<sup>x</sup> perquè l'oncle  
 Oriol no re'ns rebredes - es veia

amb els corrents d'aire

tota la mola de Sant Blau de Munt, i una entera de bous, amb els punts clars de les maris i els buïnerols de les pels i emulcins.

L'oncle Oriol va tenir l'atac de febradura una mica abans del que acostumaven els membres de la família, i <sup>per</sup> ~~després~~ ~~de~~ complir els <sup>anys</sup> ~~anys~~ ~~de~~ ~~la~~ ~~seua~~ ~~vida~~ anys. Per regla general, els nostres parents no vieren la bulimiació de l'abolició després dels vintanta-cinc, ni és que no havien mort abans d'accidents nous de la vida com-

herola, com ara caiguda de  
 cavall, badades de casa o es-  
 llonaments que els curanderos  
 de Sentmenat no podien resol-  
 dre. Els doxes eren diferents,  
 alguns havien mort de hart,  
 però la majoria tenien l'estil  
 d'inflar-se els les canes i ana-  
 ven decandint fins a deriva-  
 ríper. Al final, caminaven amb  
 l'ajuda d'un bastó, duien uns  
 budells amples i estrets de mol-  
 ta volada, mocador al cap,  
 i mantellina de lunt de mitja,  
 tot <sup>(amb peles)</sup> de colors foscos. No anaven  
 a mira perquè la tenien lluny,

però meravellós molt. Tenien  
cants, versos i riques d'arque  
benicites per tot arreu, i creus  
de palma i salveres clavats  
a la llinda de les portes  
principals. No crec que en tin  
guem cap de condemnada, per  
què eren molt petites.

L'oncle Oriol havia  
quedat bé d'espallles per anunt.  
Tenia el cap clar i parlava amb  
blidera, però d'espallles en avall  
estava impedit. L'arreu en una  
cordina de braços, li havien  
una manta de quadres ~~als~~ de-  
munt els aquells i amb l'aju-

da de dos ~~per~~ moments <sup>de</sup>  
~~les~~ instruccions de la Tia  
 Maria <sup>cerera</sup>  
 el bufaven a les galbes. L'on-  
 cle es desfeia en imprecacions,  
 sobretot en el tram <sup>d'escala</sup> estret  
 i de grans derivats que por-  
 tava <sup>de la mala gran</sup> a les galbes. ~~El~~  
 el trontollaven, perquè  
 la cadira de llargues manava  
~~amb~~ fort i calien moltes bili-  
 ones per no ~~to~~ bolcar el mo-  
 bile amb el malalt a dins. A  
 mitja escala hi havia un es-  
 pill i ~~passava~~ l'oncle Oriol  
 o hi feia aturar cada dia, per

a donar una mirada  
a l'entrada: des d'allí, es  
veia, ben retallada com ni  
enmarqués la llum de bona,  
la volta d'arc de la porta,  
~~els lleders del pati~~ i al  
fons, es dibuixaven els lleders  
del pati i les parets bron-  
talls ~~de~~ de les quadres i dels corns,  
a l'entorn, a tot volt, tot rever-  
berava i la imatge de les be-  
des i dels vidres semblava vis-  
ta ~~des~~ a través dels vidres d'una  
vitraleria. L'oncle Oriol rondina

nova, però a les golfes  
 trobava bé. Si haviem anat a  
 marar - a més dels records que  
 he dit - uns quants llibres, ~~els~~  
~~passats per les màquines~~ de  
 gran format, amb llocs de  
 vell i talls ~~de~~  
~~metalls~~ daurats, amb lamineles  
 acolorides i gravats que bien  
 romien. Aquests llibres, abans,  
 eren a la cambra principal de  
 la casa, però quan va ocu-  
 par-la l'oncle Joan ~~se~~ <sup>els</sup> va  
 fer pujar a les golfes, perquè ne-  
 centava lloc. L'oncle Joan era

l'libren. Tenia un any més  
que l'oncle Oriol, però aquesta  
~~petita~~ <sup>1,40 m</sup> diferència de ~~dos~~ <sup>1,40 m</sup> metres  
li havia donat grans avantatges.  
A mi, de tota manera, m'ac-  
quadava més el germà imberdit,  
perquè tenia una aura de mis-  
teri que ja o'aurà viciat.

L'oncle Boan ~~va ser~~  
~~afavoriment de la caça~~ <sup>estava ponent</sup> ~~l'era~~  
<sup>per</sup> la havia de la caça i, no-  
bretot, pels accions d'aquesta  
activitat. Quan va vendre home-  
nis de la cambra preberencial,  
va fer bridar les vitrines que  
contenien els llibres, traqué els

inventatges i va col·locar  
 la seva col·lecció d'escopets,  
 varrons i ganivets. Sembrava diria  
 que tenia armes molt bones, en-  
 tre elles una escopeta d'amas-  
 quinada de dos canons verticals,  
 tenia cura de les seves peces, les  
 greipava, les abrillantava, amb  
~~el~~ manar i reparar d'uns  
 draps groguencs i de manques  
 d'estopa. Aquella habitació,  
 que abans feia una indefinible  
 olor de llimbs, des que va ocu-  
 par-la l'oncle Joan feia olor  
 de quip i d'acer. Era un quip

de qualitat i <sup>els metalls més</sup> bons, l'olor  
no era desagradable, però a mi  
em blaïa <sup>més</sup> l'olor dels llibres, que  
havia treballat a les golbes  
barriant-se amb l'olor del  
grà i de les fruites seques, amb  
la sentor de bertes velles i dels  
maons que, pacientment, es  
treien de sobre les cables de calç  
i tornaven a la llum aliant-se  
amb la humitat, combinant co-  
lors i dibuixos variadíssims.

L'oncle Oriol m'atonia.  
Me l'imaginava sol a les gol-  
bes, ~~quiet~~ immòbil, i m'intri-  
gava saber com devia passar les  
hores. Vaig acostumar-me a vi-

tar-lo sovint i això em va donar  
descripcions francament nota-  
bles. Per exemple: quan era  
a bord, l'oncle es comportava  
amb pudor, es queipava <sup>de tot</sup>  
i es blanchia de la seva dentu-  
ria. Els braços li benyaven  
a banda i banda de la cadu-  
era i era evident que no podia  
fer res sense l'ajut dels altres.  
Quan el movien qüestionava i es  
defugia en paraules feridors, de  
manera que (tal com deien cons-  
tantment les dones de la casa) es  
necessitava molta voluntat per  
a acomodar-lo. En canvi, a

Creación  
Fotocomposición  
Tipografía  
Huecograbado  
Offset  
Encuadernación

Pedro Calders



les golpes era un altre home,  
heró no vaig trijar en <sup>el</sup> ~~el~~  
que <sup>d'aquest bit</sup> ~~no~~ més <sup>(p)</sup> en Tenia co-  
necipient. ~~estava~~ O així ho  
vaig veure al principi.

La primera seqüència que  
vaig bujar a les golpes les van  
re (a) l'oncle hi amava amb nos.  
No sabia com em rebia, a can-  
ra de la seva forma de no veure.  
L'excusa, com he dit, <sup>incumbellada</sup> era: de mal  
nivell, amb grups desiguals i  
d'alçada diferents i qantats pel  
temps. Calia bujar-li a hoc a  
hoc, temptant les parts amb les  
mans i assegurant els peus, per-

que en marxa ho va deixar  
petita horta que la comunicava  
amb la viala ~~que~~ principal de  
la finca <sup>ulants</sup> ~~tot~~ tenia un me-  
canisme rudimentari que la  
tançava de cop, amb estrènit.  
"Qui hi ha?" va preguntar  
l'ocell. "Sóc jo", vaig respon-  
dre a les borques, aturant-me a  
mitja escala, amb el cor d'abo-  
cat.

Em va dir que jugés,  
amb una veu involuntàriament agra-  
de. Ede vaig trobar amb un  
llibre obert a la balda, i aquells  
línies que a baix semblaven morts,  
allí dalt es movien. Les mans,

de dits envellits, abruades, brul-  
lar el llibre.

Em vaig quedar mal-  
plantat i porrès. L'oncle Oriol  
va romoure i diqué: "aquí, <sup>dalt,</sup>  
tot és diferent. Comencis aquests  
llibres?"

Si vaig respondre que  
una mica, perquè era la veri-  
tat, i aleshores l'oncle (an-  
regalant els llibres abillats) va  
lletrejar els títols: la vida de  
les flors, el telescopio no dema,  
el món a les mans, la il·lus-  
tració artística, història de la Re-  
volució francesa, i <sup>uns quants</sup> ~~molts~~ d'al-

Creación  
Fotocomposició  
Tipografia  
Huecograbado  
Offset  
Encuadernación

Pedro Calders



PUBLICACIONES  
REUNIDAS, S. A.

més (\*) Enen llibres en català, però l'oncle deia els noms en català, i això em va impressionar, perquè no era coment.

L'oncle acarromava les pàgines del volum que tenia obert damunt els genolls, i jo no em valia avens que pogués les mans. Ell m'explicava que allí hi havia molta novícia amuntada. Finalment, em va mirar de front (amb una <sup>mirada</sup> ~~mirada~~ <sup>dolça</sup> ~~mirada~~) i em preguntà:

- Quants anys tens?

(\*) M'hi havia d'altre, borge  
més, però tots eren de la me-  
teixa època passada i fets  
feien aquella o la que he es-  
mentat abans. Envisquen en oliv-  
les, i alguns després en  
holim

- Dotze.

"~~Res bonament dit, potser!~~

"~~Destractiu~~" ~~essent~~ Va fer  
unes reflexions, com ni o' esp-  
civís de no saber l'edat del  
fill de la seva germana i afl-  
gí comiromament: "<sup>Ens "Parlem x</sup>~~Ens "Parlem x~~ Ten  
hoc!" Em sorprenqué amb un  
canvi sobtat d'expressió i em  
mostrà un somriure que era  
una gran novetat per a mi.

- Vine sempre que vulguis  
- digué - Ens replicarem coses.  
H, ni vols, ens mirarem aquests  
llibres. No esperava que em pre-

maricots  
cuques de lleum  
haha-narts  
horquets de Sant Antoni  
tirorets

boniques  
abells  
papallons

quís de no dir res a ningú  
sobre la seva capacitat de mou-  
re els braços i les mans (i  
qui sap si els canals i Tot, pen-  
sava jo). Però no ho va fer.  
Tanmateix, vaig decidir guar-  
dar-m'ho com un secret.

A l'estiu, els camps i  
els boscos eren plens de vida i  
en produïen una plena d'au-  
tenticitat. La bonica dels insectes  
que volaven i la bellugadissa  
dels que no tenien ales i feien  
veure per terra m'impresionaven [en-

penjien] a llargues abstraccions  
i a somiar. Durant el bon  
temps, a les tardes, nois i  
noies de les mans vistes es  
reunien a la pinga del Ra-  
joler. En principi, els traba-  
llers eren bé a jugar, però a  
mesura que creixien anaven  
ampliament el cercle dels nostres  
interessos. Semien en comú, a  
part del veïnatge, el fet de  
vertèngers a una classe que  
anava <sup>desbravant</sup> ombriguant el muralis-  
me: els nostres pares havien  
abandonat la vida camperola

van traslladar-se a ciutat. Eren  
fills rapous o tercers i les lleis  
de l'heretatge ~~se~~ - tan rígides -  
els feren triar entre quedar-se  
al mar, gairebé com a monjos  
del gènere gran, o bé canviar-  
se-la pell per compte. La ma-  
joria havien escollit això darrera,  
i quan ho decidí no comborta-  
va gress trencaments familiars,  
[(cosa que s'endevina sovint)] con-  
servaven vincles especials: la  
maria era un lloc ideal per  
a passar-hi les vacances i, so-  
bre tot, per a portar-hi els fills <sup>principalment</sup>

betits en ~~el~~ temps de llen-  
re ~~basar~~ fins a tot bona del calendari insolar,  
que és quan els ni-  
us ciutadans demostren més  
els seus reduïdes dimensioins.

A la vinya del Rajoler  
ens hi reunien els doners represen-  
tants de tres maris: les Síms,  
can Boncar i can Falb. Can  
Boncar era la "meva", tot i  
que ara, a la distància del temps,  
~~ni ha~~ els exemples de concien-  
cia ni haigim obligat a bonar l'ad-  
jectiu entre comets. Però sí, era la  
meva. En realitat, ho ha estat  
tota la vida, deçut a uns arrels  
que en lliquen més endins - i

més enllà - del pas dels dies

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona  
Biblioteca d'Humanitats

Creación  
Fotocomposición  
Tipografía  
Huecograbado  
Offset  
Encuadernación

Pedro Calders



PUBLICACIONES  
REUNIDAS, S. A.